

Πρόλογος στην ετήσια έκθεση για τον ανταγωνισμό το 2021

της Margrethe Vestager, εκτελεστικής αντιπροέδρου και επιτρόπου Ανταγωνισμού

Δυστυχώς, η πανδημία εξακολούθησε να γίνεται αισθητή το 2021 - τόσο στην υγεία μας όσο και στην οικονομία μας. Κι ενώ τα πράγματα φάνηκαν να επανέρχονται στην κανονικότητα, τον Φεβρουάριο του 2022 ένας άλλος κλυδωνισμός έπληξε τον κόσμο - αυτή τη φορά η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μαζί με τον ουκρανικό λαό και την κυβέρνησή του, επιβάλλοντας κυρώσεις κατά της Ρωσίας και παρέχοντας βοήθεια όπου χρειάζεται. Εκτός από τις ανθρώπινες απώλειες και τις τεράστιες φυσικές καταστροφές, η οικονομία της Ουκρανίας συρρικνώνεται δραματικά.

Δεδομένου ότι η σύγκρουση εξακολουθεί να επηρεάζει την οικονομία της ΕΕ, η Επιτροπή ενήργησε γρήγορα για να μετριάσει τις επιπτώσεις με τη θέσπιση ενός προσωρινού πλαισίου κρατικών ενισχύσεων, ώστε να καταστεί δυνατή η απαραίτητη κυβερνητική στήριξη προς τις επιχειρήσεις, διατηρώντας παράλληλα την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς μας. Η έγκρισή του - μόλις ένα μήνα μετά την έναρξη του πολέμου - αποτελεί παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο η πολιτική ανταγωνισμού μπορεί να αποτελέσει ταχεία αντίδραση στις ανάγκες που προκύπτουν από εξωτερικούς οικονομικούς κλυδωνισμούς.

Το 2021 η Επιτροπή σημείωσε σημαντική πρόοδο όσον αφορά την επανεξέταση των βασικών κανονισμών, των κατευθυντήριων γραμμών και των ανακοινώσεων, ώστε να διασφαλιστεί ότι εξακολουθούν να είναι κατάλληλοι για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Ειδικότερα, μετά τη δημόσια διαβούλευση το 2021 σχετικά με τα σχέδια του αναθεωρημένου κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία των κάθετων συμφωνιών και των κάθετων κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή εξέδωσε τον νέο κανονισμό και τις νέες κατευθυντήριες γραμμές τον Μάιο του 2022. Ο κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία των κάθετων συμφωνιών απαλλάσσει, υπό όρους, τις συμφωνίες μεταξύ εταιρειών που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικά επίπεδα της αλυσίδας παραγωγής ή διανομής. Οι κανόνες δημιουργούν μία περιοχή ασφαλείας όπου ορισμένες συμφωνίες απαλλάσσονται κατά κατηγορία. Οι νέοι κανόνες προσαρμόζουν την περιοχή ασφαλείας έτσι ώστε να μην είναι ούτε υπερβολικά γενναιόδωρη ούτε υπερβολικά περιορισμένη.

Όσον αφορά τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, το 2021 ήταν επίσης ένα παραγωγικό έτος. Η Επιτροπή εξέδωσε κανονισμό για την επέκταση του πλαισίου εφαρμογής του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία και δημοσίευσε κατευθυντήριες γραμμές για το κλίμα, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενέργεια. Η Επιτροπή εξέδωσε επίσης αναθεωρημένη ανακοίνωση για σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ), καθώς και αναθεωρημένη ανακοίνωση που περιέχει κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις που προωθούν τις επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου.

Η Επιτροπή, μαζί με το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εργάστηκε πολύ ώστε η πράξη για την ψηφιακή αγορά να οδεύσει προς έγκριση. Όσον αφορά τις περαιτέρω νομοθετικές εργασίες, η Επιτροπή υπέβαλε τη νομοθετική της πρόταση τον Δεκέμβριο του 2020 και τον Μάρτιο του 2022 επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία μεταξύ των συννομοθετών. Τόσο οι διαπραγματεύσεις όσο και η συμφωνία ολοκληρώθηκαν ταχύτατα για μια τόσο σημαντική νομοθετική πράξη.

Ένα άλλο επίτευγμα για το έτος ήταν η υποβολή πρότασης κανονισμού για τις ξένες επιδοτήσεις που στρεβλώνουν την εσωτερική αγορά. Με τον κανονισμό η Επιτροπή αποκτά νέες εξουσίες όσον αφορά τη διερεύνηση των ξένων επιδοτήσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ και

την λήψη μέτρων αποκατάστασης όταν αυτές είναι αναγκαίες. Αυτό θα αποτελέσει σημαντικό εργαλείο για την επίτευξη «ανταγωνιστικότητας μέσω της δικαιοσύνης».

Ήταν επίσης ένα έτος με μεγάλη δραστηριότητα για την επιβολή της νομοθεσίας. Η Επιτροπή, τηρώντας πλήρως τα ισχύοντα πρωτόκολλα υγείας, διενήργησε με μια σειρά επιθεωρήσεων σε συμπράξεις και αντιμονοπωλιακές πρακτικές.

Στον τομέα της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα ύψους 875,2 εκατ. ευρώ σε επιχειρήσεις που συμμετείχαν σε σύμπραξη στην αγορά τεχνολογίας καθαρισμού οξειδίων του αζώτου για τα πετρελαιοκίνητα αυτοκίνητα. Η Επιτροπή εξέδωσε κοινοποίηση αιτιάσεων κατά της Apple, στην οποία διαπίστωσε προσωρινά ότι η εταιρεία καταχράστηκε τη δεσπόζουσα θέση της για τη διανομή εφαρμογών συνεχούς ροής μουσικής μέσω του App Store. Η Επιτροπή συνέχισε επίσης τις έρευνές της κατά της Amazon, του Facebook και της Google, καθώς και κατά φαρμακευτικών και καταναλωτικών προϊόντων.

Οι δραστηριότητες συγχωνεύσεων συνεχίστηκαν με σταθερό ρυθμό. Η Επιτροπή εξέδωσε 396 αποφάσεις (σε σύγκριση με 352 το 2020) και παρενέβη σε 14 υποθέσεις. Αρκετές προτεινόμενες συναλλαγές εγκρίθηκαν με δεσμεύσεις μετά από διεξοδικές έρευνες, όπως για παράδειγμα η αγορά της Eaton Hydraulics από την Danfoss και η αγορά της GrandVision από την EssilorLuxottica στις αγορές προϊόντων για γυαλιά (γυαλιά ηλίου, φακοί και σκελετοί).

Κατά τη διάρκεια του 2021, η Επιτροπή ενέκρινε σειρά μέτρων κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη της πράσινης μετάβασης της ΕΕ. Σε αυτά περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, 18 μέτρα για τη στήριξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και επτά μέτρα για τη στήριξη της καθαρής κινητικότητας. Η Επιτροπή εξέδωσε επίσης απόφαση για την έγκριση του δεύτερου σημαντικού έργου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ) για τις μπαταρίες. Το προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης που εγκρίθηκε το 2020 παρέμεινε σε ισχύ το 2021 και προσαρμόστηκε δύο φορές, καθώς εξελίχθηκαν οι οικονομικές συνθήκες. Το 2021 η Επιτροπή εξέδωσε 514 αποφάσεις βάσει του προσωρινού πλαισίου. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) τέθηκε σε λειτουργία τον Φεβρουάριο του 2021. Χρηματοδοτεί μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στα κράτη μέλη από την έναρξη της νόσου COVID-19 τον Φεβρουάριο του 2020 έως την 31η Δεκεμβρίου 2026. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στηρίζει τις δημόσιες επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις στα κράτη μέλη, βοηθώντας τα να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας του κορονοϊού, καθώς και να διευκολύνουν την οικονομική ανάκαμψη και την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Για να λάβουν επιχορηγήσεις και δάνεια, τα κράτη μέλη υπέβαλαν στην Επιτροπή σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ). Το 2021 ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων διευκόλυνε την εφαρμογή των ΣΑΑ, ώστε να διασφαλιστεί ότι είναι συμβατά με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Για να διευκολυνθεί η διαδικασία αυτή, η ΓΔ Ανταγωνισμού δημοσίευσε πρακτικές οδηγίες προς τα κράτη μέλη για τις κοινοποιήσεις κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και συνέχισε να βοηθά τα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Οι ανταγωνιστικές αγορές και η εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς είναι σημαντικές ανά πάσα στιγμή, αλλά ιδίως σε περιόδους κρίσης και σημαντικών αλλαγών. Για να επιτύχουμε μια βιώσιμη και ανθεκτική ανάκαμψη, για να επιτύχουμε το φιλόδοξο πρόγραμμά μας για ένα πράσινο και ψηφιακό μέλλον, χρειαζόμαστε τα μηνύματα των τιμών, την ανταγωνιστική ενέργεια και τον νέο τρόπο σκέψης που μπορούν να προσφέρουν οι ανταγωνιστικές και εύρυθμες αγορές. Η πολιτική ανταγωνισμού που ακολούθησε η ΕΕ το 2021 συνέβαλε σημαντικά στην επίτευξη αυτών των στόχων και, με την αναθεώρηση και την επικαιροποίηση του εγχειριδίου κανόνων μας, διασφαλίζουμε ότι η εν λόγω πολιτική θα συνεχιστεί κατά τα επόμενα έτη. Εάν υπάρχει κάτι που θα πρέπει να

αναμένουμε, είναι ότι θα συμβούν περισσότερα απροσδόκητα γεγονότα και αυτό θέτει στο προσκήνιο την ευελιξία, την προσαρμογή και τις μεταρρυθμίσεις. Τούτο θα μας επιτρέψει να αντιμετωπίσουμε αυτές τις μελλοντικές προκλήσεις.